

DOPORUČENÍ

KOMISE

DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 4. prosince 2008

o kritériích pro vývoz radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva do třetích zemí

(oznámeno pod číslem K(2008) 7570)

(2008/956/Euratom)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii, a zejména na čl. 33 druhý pododstavec a čl. 124 druhou odrážku této smlouvy,

s ohledem na směrnici Rady 2006/117/Euratom ze dne 20. listopadu 2006 o dozoru nad přepravou radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva a o její kontrole⁽¹⁾, a zejména na čl. 16 odst. 2 této směrnice,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Zásady radiační ochrany, které byly dohodnuty na mezinárodní úrovni, jsou základem opatření na ochranu před ionizujícím zářením vysílaným radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem.
- (2) Aby takové zásady byly účinné, musí tvořit součást národních regulačních systémů.
- (3) V souladu s kulturou bezpečnosti převažující ve Společenství, pokud jde o činnosti zahrnující radioaktivní látky, je potřebné účinně rozdělit úlohy mezi regulační orgány a hospodářské subjekty a zajistit jejich nezávislost, aby bylo zabezpečeno řádné nakládání s radioaktivním odpadem nebo vyhořelým palivem.
- (4) Za rozhodování o povolení přepravy radioaktivního odpadu nebo vyhořelého paliva do třetích zemí odpovídají příslušné orgány vyvážejícího členského státu.
- (5) Příslušné orgány vyvážejícího členského státu by měly v souladu s kritérii uvedenými v čl. 16 odst. 1 písm. c)

směrnice 2006/117/Euratom zaujmout stanovisko k správní a technické kapacitě třetích zemí v oblasti bezpečného nakládání s radioaktivním odpadem a vyhořelým palivem, jakož i k vhodnosti jejich regulačních struktur.

- (6) Členské státy by při provádění těchto kritérií měly mezi sebou uplatňovat zásadu hierarchie.
- (7) Společná úmluva o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a o bezpečnosti při nakládání s radioaktivními odpady je základním mezinárodním právním nástrojem, který se zabývá bezpečností při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.
- (8) Při povolování přepravy radioaktivního odpadu nebo vyhořelého paliva do třetí země mohou být kromě souladu se souborem uvedených kritérií zohledněny i další záležitosti jako např. politické, hospodářské, sociální, etické a vědecké otázky a otázky veřejné bezpečnosti.
- (9) Článek 2 směrnice 2006/117/Euratom se zabývá právem členského státu nebo podniku v členském státu, do kterého má být přepraven radioaktivní odpad za účelem zpracování nebo do kterého má být přepraven jiný materiál za účelem získání radioaktivního odpadu, vrátit tento radioaktivní odpad po zpracování do země původu. Rovněž stanoví, že směrnicí 2006/117/Euratom není dotčeno právo členského státu nebo podniku v tomto členském státě, do kterého má být za účelem zpracování přepraveno vyhořelé palivo, vrátit radioaktivní odpad získaný při zpracování do země původu.
- (10) Kritéria stanovená tímto doporučením jsou v souladu se stanoviskem poradního výboru podle článku 21 směrnice 2006/117/Euratom,

(1) Úř. věst. L 337, 5.12.2006, s. 21.

DOPORUČUJE:

- použity v případě radiační nehody s cílem kontrolovat únik a zmírnit jeho následky.
- 1) Vývoz radioaktivního odpadu nebo vyhořelého paliva do třetích zemí podle čl. 16 odst. 1 písm. c) směrnice 2006/117/Euratom by měl splňovat tyto hlavní požadavky:
- a) vypracování a prosazování vhodných vnitrostátních ustanovení pro radiační ochranu pracovníků a veřejnosti; tato ustanovení by měla být v souladu s příslušnými mezinárodně schválenými normami pro radiační ochranu;
 - b) stanovení soudržného právního rámce pro právní úpravu činností, s nimiž je spojeno riziko vyplývající z radioaktivních látek, včetně radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva;
 - c) zřízení účinných nezávislých regulačních orgánů, které by měly pravomoc pro vydávání povolení, jejich přezkum, posuzování žádostí, provádění inspekcí a pro vymáhání příslušných předpisů a měly by i dostatečné zdroje;
 - d) jasné rozdělení odpovědnosti mezi dotčené orgány v různých stupních nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivními odpady, a to zejména mezi hospodářské subjekty a regulační orgány;
 - e) vytvoření systému, na jehož základě by organizace nakládající s radioaktivním odpadem nebo vyhořelým palivem měly vůči těmto orgánům ohlašovací povinnost nebo by jim tyto orgány udělovaly povolení;
 - f) zajištění toho, že primární odpovědnost za bezpečnost nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivními odpady ponese držitel povolení a že držitel povolení tuto odpovědnost splnil;
 - g) v průběhu provozní životnosti zařízení pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivními odpady by měl být k dispozici pro činnosti vztahující se k bezpečnosti těchto zařízení potřebný kvalifikovaný personál. V průběhu provozní životnosti zařízení pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivními odpady a pro účely jejich trvalého vyřazení z provozu by měly být k dispozici přiměřené finanční zdroje;
 - h) vytvoření a prosazování vhodného vnitrostátního režimu odpovědnosti třetích stran;
 - i) přijetí a realizace příslušných programů zajištění jakosti vztahujících se k bezpečnosti nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivními odpady;
 - j) vhodná ochranná a nápravná opatření, včetně poskytování informací dotčeným skupinám obyvatelstva a přípravy a ověřování havarijních plánů, které budou
- 2) Členské státy by při hodnocení, zda byly uvedené požadavky na vývoz radioaktivního odpadu a vyhořelého paliva do třetích zemí splněny, měly vzít v úvahu, zda třetí strany plní tato kritéria:
- a) hlavní kritéria:
 - členství v Mezinárodní agentuře pro atomovou energii (MAAE) a z něj vyplývající dodržování příslušných bezpečnostních norem této agentury,
 - podpis, ratifikace a dodržování Společné úmluvy o bezpečnosti při nakládání s vyhořelým palivem a o bezpečnosti při nakládání s radioaktivními odpady, čímž se prokáže ochota plnit povinnosti vyplývající ze společné úmluvy a dodržovat příslušná ustanovení této úmluvy, která se zabývají bezpečností při nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem,
 - podpis a ratifikace Úmluvy o fyzické ochraně jaderných materiálů a jejího doplnění jako výraz přijetí povinností v oblasti prevence, odhalování a stíhání protiprávního jednání v souvislosti s jaderným materiálem,
 - podpis, ratifikace a dodržování Úmluvy o jaderné bezpečnosti jako nejdůležitějšího právního nástroje v oblasti jaderné bezpečnosti, který rovněž obsahuje důležitá ustanovení o havarijní připravenosti a radiační ochraně,
 - začlenění zařízení pro nakládání s vyhořelým palivem do dohody o zárukách MAAE spolu s podepsáním a ratifikací Smlouvy o nešíření jaderných zbraní a souvisejících dodatkových protokolů, aby bylo možno prokázat, že vyhořelé jaderné palivo není využíváno v rozporu s jeho předpokládaným mírovým využitím,
 - podpis, ratifikace a dodržování Vídeňské úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti za jadernou škodu, Protokolu o doplnění Vídeňské úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti za jadernou škodu, Úmluvy o dodatkovém odškodnění jaderných škod nebo Úmluvy o občanskoprávní odpovědnosti v oblasti jaderné energie ze dne 29. července 1960, ve znění dodatkového protokolu ze dne 28. ledna 1964 a protokolu ze dne 16. listopadu 1982 (Pařížské úmluvy) s cílem prokázat, že držitel povolení nese hlavní odpovědnost v případě jaderné škody;

b) doplňková kritéria:

- podpis, ratifikace a dodržování Úmluvy o pomoci v případě jaderné nehody nebo radiační mimořádné situace a Úmluvy o včasném oznamování jaderné nehody, aby bylo možno prokázat, že obyvatelstvu zasaženému v případě radiační mimořádné situace budou poskytnuty příslušné informace a že budou v tomto případě provedena vhodná ochranná a nápravná opatření, včetně přípravy a ověřování havarijních plánů, s cílem kontrolovat únik a zmírnit jeho následky,
- dodržování mezinárodních nástrojů pro bezpečnost přepravy nebezpečných věcí, především úmluvy SOLAS a Chicagské úmluvy, za účelem prokázání, že se skutečně provádějí účinné kontroly námořní a letecké dopravy nebezpečných věcí.

- 3) Aniž je dotčen odstavec 1, příslušné orgány členského státu mohou při rozhodování o povolení přepravy radioaktivního odpadu nebo vyhořelého paliva do třetích zemí vzít v úvahu další záležitosti, např. politické, hospodářské, sociální, etické a vědecké otázky a otázky veřejné bezpečnosti.
- 4) Příslušné orgány členských států spolupracují s cílem vyměňovat si informace o uplatňování tohoto nařízení.

Toto doporučení je určeno členskými státy.

V Bruselu dne 4. prosince 2008.

Za Komisi
Andris PIEBALGS
člen Komise